

Dlouho trvající mokrý bylo na konci říjnu v r. 1940, asi od polov. srpna. Posečné obilí hnilo na pemi, v panáčích a kličilo i obilí neposečné.

Dne 15. dubna 1940 k večeru vznikl požár u Dynderů v Borovinách. Shořelo obytné stavení částečně z kamene a ze dřeva a dřevěná stodola. Při tom zničena menší sádková píce a obilí.

Klášeni se zúčastnili ruční a motorová stříkačka v Broceň.

Večer 24. III. 1940 o velikonočních v 7 1/2 hod. večer bylo viditelné polární záření v horní části oblohy. Rudá záplava se pohybovala k západu.

Po všechny zimny za války byly silné mrazy, hodně sněhu a všechny silnice z obce suvaly až do výše 1 1/2 m. Obec používala pluhu na odstraňování sněhu, ale na odstranění ulehčejší ravěže na silnicích byla nařízena pracovní povinnost, aby se silnice uvolnily hlavně pro dopravu mléka.

Dne 7. dubna 1941 byl zdejší kraj postižen vichřicí s ledovkou, která řádila s nesmírnou intenzitou celý den a v noci dostoupila největší prudkosti. Na obytných a hospodář. budovách byly způsobeny škody. Mnoho státek se střeš bylo smeteno.

Dřevěná stodola Jos. Popa Brocna 1 byla rozvalena. V sadech bylo vyvráceno a polámano mnoho osazených stromů.

Nejvíce byly postiženy nachovale okolní lesy. Velké části dospělého lesa Boroviny a Šeč byly úplně zničeny, vyvráceny a způsobilé. Zničené lesy poskytovaly druhého dne smutný obraz zrušování a zničení dlouholeté práce. Vichřice zrušila též mnoho rovine a lesního ptactva.

Ještě během války byly některé práce v Borovinách a Šeči vysazovány. Na kulturách pracovaly nejvíce školní brigády ze Soluce a v té práci se pokračovalo ještě po válce.

Rok 1945 - 1956.

Po 2. světové válce přibývalo osob i za remédels. rodin zaměst. v okolních průmyslových závodech. V roce 1956 jsou zaměstnání z Broceň: v automobil. závod. v Krasinách 4 os. jako stáři zaměst., v Orlic. strojár. ve Škubrově u. B. 2 os., v Dyndr. a překlíčkar. v Solnici 7 osob, ve strojár. v Želohradě 1 os., ve Velodruží v Solnici 1 os., jinde 2 os. jako brigádníci v zimním čase 2 os. ve Škubrově u. B. a 2 os. v Solnici. V obci je pouze 1 řemeslník: Václav Petruška, kovář a podkovář. Po mnoho let pracoval sám, od r. 1956 vypomáhá syn Václav, který se učí řemeslu. V nové kovárně, vybavené některými stroji, se mu dobře pracuje a aby vyhověl i nákladníkům z okolí, bušení z kovárně se ozývá často dlouho do noci. Několik r. po válce odhlásil živnost krejčovskou Karel Hylenka Brocna 11 a vstoupil do zaměst. v automobil. závodech v Krasinách. Jemak domácí výroba není.

Ještě kudyš políř při několik klepšování šleřeb obyvatelstvem, i když se jedná o menší práci řeznic, kesař, bruhář. a j. V proválc. letech klesal počet remédels. závodů a tak v roce 1956 bylo v obci 45 samostat. hospodář. polních.

Po r. 1945 ubýly tyto remédelské závody:

Brocna čp. 2: po tragie. smrti hospodyně nastal rozval v rodině a hospodář.

" čp. 3: majitelka Růžena Klaváčková se přestěhovala do Lir.

" čp. 11: Karel Hylenka po smrti manžel. přestál hospodář.

" čp. 24: majitelka Marie Ehlová se přestěhovala do Lipovky a samost. chal. čp. 24 koupil Jos. Cvejn 25.

Víska čp. 4: vlastník Karel Vime se přestěhoval do Škub. Od roku 1948 bylo prováděno mnoho přesvědčovacích akcí o výhodách společ. hospodaření v JZD, ale protože tyto posměchy přicházely zvenčí, většinou od nezaměst., neměly mezi místními polními úspěchu. Ani jediný remédels. z místa, malý či střední, neuzal se toho nikoliv, a asi 2 případkoví remédels. kteří nemají dobrý vztah k remédels. práci, nepořívají důvěry u ostatních. A tak založení JZD bylo rok od roku oddalová-

I. Hospod. život, zaměst. v prům.

Řemesla.

zemědělství.

Vztah k JZD.

Dominovám se, že založení JZD v naší obci brání tradiční přístup na vlastním gruntě, poměrně dobré zařízení v některých hospodář., dále zlepšená situace rolníků v posledních letech, slyk s některými cíziemi družstevníky působí částo negativně, konečně známá nerozhodnost, nedůvěra ke společné práci a nedostatek národního příkladu. Mezi našimi zemědělci spíše se ujmají zprávy o špatném hospodaření některých JZD a dobré výsledky se zamlčují nebo přerušují.

Statek čp. 2 v Brocné, který vlastnili manželé Václav a Růžena Ehlovi, růžal po krázi smrti hospodyně bez hospodářů a asi v r. 1952 byl dán do povinného pachtu několika míst. středním zemědělcům. Po několika letech byla větší část těchto pozemků obhospodářována kolektivně, ale i v tom malém kolektivu vznikly nesohoty a tak od r. 1956 každý zase hospodá na povinném pachtu samostatně.

V r. 1951 byly vykoupěny od větších a středních rolníků tyto zemědělské stroje: 2 traktory (Zetor, Hanomag), 6 vakačů, 2 vozy na gumách a orné nář. k traktoru. Téměř mechanis. prostředky byly vybaveny strojně traktor. stanicí (STS).

Je přirozené, že odnětím těchto strojů byla způsobena obléhl hlavní o řízení v následujících letech, když zemědělci byli odkázáni na své malé dřevěné řezací stroje, pokud je ještě měli, protože STS v počátcích nemohla uspokojit požadavky zeměděl. při včasnému posečení obilí.

STS (středis. v Solnici) později při větším vybavení stroji zlepšila svoje služby i samostat. zemědělcům, i když stále bylo na obou stranách dost nespokojenosti. Některé obléhl zavinují zemědělci sami tím, že není usklaňován a dodáván plán práci, jindy ze sobeckosti některých zemědělců.

Ještě několik r. po válce byl ve zdejší obci povinn. osov lnu.

Později, asi v r. 1947 nastal povinný osov cukrov. a řepky.

Povinný osov cukrovky se zvyšoval: v r. 1947 - 4 ha, v r.

1956 už 12 ha, řepky 2 ha. Dlouhodobá tradice přestování trá-

vin na pemeo se dále udržuje a pěstuje se: ovčík vyvýšený,

želez ital., seba, kostřava, štirovník.

V těchto poválečných letech pěstuje se i obilí setové na mrvě: ječmen, oves, sardbové brambory odrůd: Akersegen, krásavý, kar- men, haborky, misky a pod. Zemědělci mají nejraději polovinné krásavý.

V posledních letech pěstují někteří větší zemědělci kukurici na krmivo, do siláři. Větším množstvím ječmeneho chvástku z cukrovky, řepky, kukurici a různou směskou do siláři zvyšuje se krmná nákladnost, voláště k jemu, když bývá nedostatek krmiva.

Ke dni 31. V. 1956 byly zjištěny tyto osevní plochy kultur:

pšenice oz.	--	41,43	hořč. na mrv.	0,30
" jar.		7,85	cukrovka	11,73
řepka oz.		29,03	řepa krm.	8,97
ječmen jar.		17,11	brambory	50,16
ovs s ječ.	-	43,58	pek. a trav.	73,85
luštěn.	-	1,08		
řepka oz.	-	1,80		
mak		0,98	úhrn	287,87 ha.

Šla. výnosy: u pšenice 24,5 q, řepky 23,5 q, ječmen 22, - q, oves 19 q.

V r. 1956 máce maková silně poškodila porosty řepky, voláště cukrovky a tím byl snížen výnos cukrovky z 1 ha na 150-200 q.

Počet hospodář. zvířat ke dni 31. III. 1956:

koně	47	kozy	18
hov. dobytek	331 (dojn. 175)	drůbež	1289
ovce	48	husy a kach.	23
prasata	510 (pras. 70)		

Chovateli 2 plemenných konů je již mnoho let Josef Jurek, rolník v Brocné 16, v jehož stodě je umístěna dřevěná bouda pro konce. Inseminace hověř. dobytka se provádí asi od r. 1949.

Plemeno u hověř. dobytka: krájková červená straka

" " prasať: české rušleštěné prase.

Údržbovost u hověř. dobytka snižuje tuberkulóza.

Nejčastější epidemie u prasat je obrva, u selat chřipka.

Po 2. světové válce chovají koně i menší zeměděl. ráv., kde dříve

vůdce koně neměli jako čp. 31, 35, 37, Vč. 13. V r. 1956 je v obci

5 plemenných klisen. Píčičáři se k chovu teplov. a krájk.

Rostlin. výr.

osev. plochy

živočiš.

živ. výr.

Lájem a pěstování včel upadá, včelářství u mladých hospodářů. V obci jsou nyní 2 chovatelé včel: Jaroslav Ehl, výměn. v Brocné 5 a Josef Krotík, pol. v Brocné 37.

Také ovocnářství se nevěnuje, málejší péče, snad pro nedostatek pracovní síly v zemědělství. Vysazuje se málo nových stromů, stromy jsou málo prořezávány. Postrk se prováděl jen na alejkách u silnic, ojediněle v sadech. Přes to bylo v posledních 2 letech hodně všeho ovoce, kromě vlaš. ořechů, které na abnormálních mrazích v únoru 1956 úplně zmrzly.

Až do r. 1950 byla místní konitba pronajata Josefu Berkešovi, býval. továr. ve Šlukrově u B. V letech 1951-56 měla konitbu Myslivecká společnost ve Šlukr. u B. a od r. 1957 Myslivecká společnost z Ještětic. Nově vysazená lesní kultura a pracovní podrost v Borovicích a Jeři přispěl k rozmnožení brávnků a srnčí. Na polích u Švačtic a ke Krasiním je málo vidět stádo 15 kusů srnčího. Srnci i brávnky působí škody v obilí (utlučené cesty a polechy).

Odstěh koroptví se po několik roků nekonal.

V r. 1945 bylo přiděleno místním zeměd. národ. az 10 Němců z Velic hor. Pracovaly tu asi 1 rok a v r. 1946 byly odvolány. Potéž se sem přišlo asi 10 maďar. cikánů, ale ti se nesověděli a v bydlu zmizeli. Potom už v Brocné nebylo národ. pracovní síly v zemědělství kromě u Šulstějnů Brocná 6, kde byla ponechána Anna Velišová, starší osoba, duševně rozrušená, nevědomá.

V r. 1951, když třídni boj se stupňoval, byli největší zemědělci označeni jako vesničtí boháči (kulaci). Byli to:

Václav Šulstěj, pol. v Brocné 6, výměra 22,80 ha.

Františ. Věrava, " " 8, " 18 "

Františ. Pop, " Věska 1, " 19 "

Vesničtým boháčům byla přidělena zeměd. daň o 30% výš, práce ve STS o 30% vyšší než ostat. polníkem.

Kromě toho všichni zemědělci nad 15 ha dostávali potravní lístky a šaten. pouze na děti. Indůvkové úkoly byly odstupňovány a nahoru zvyšovány.

Dlouho trvajícím suchem 1947 zavinilo nedostatek krmiva a kobanika byla clořena krupobílím v letech 1948. V důsledku toho i svařiví zemědělci v následujících letech obtížně plnili dodávkové úkoly a značná část zemědělců neoplula.

Vznikaly tak dluhy na kontingentech, nedoplatky na zeměd. dani a národ. pojištění. Některým zemědělcům nebyla proto povolena domácí podtřeba vepře. Také ve zvyšování hmotné úrovně obyvatel nastala v těchto letech stagnace.

Žlepení nastalo asi 1 rok po měnové reformě, asi od r. 1954, když byly povinné dodávky sníženy, a zaveden prodej na státní nákup za vyšší ceny. Žlepení hospodář. situace umožnila zemědělcům opatřovat si potřebné výrobky, některé menší hospodář. stroje, motocykly a lépe platit daně a národ. pojis.

Ke konci r. 1956 bylo jen několik nedoplatek daní a asi 2 státní neplátců národ. pojištění.

Z Brocné se odstěhovala po 2. svět. válce do pohraničí:

Rodina Koblašova, rodina Františka Cily, rodina Otty Kováře. Tato rodina se později vrátila a koupila chalupu čp. 12 v Brocné od Anny Ešpandrové, asi 10. 7. 1955.

Ze hranice do národ. Německa uprchl asi v r. 1953 Stanislav Němeček, strojník z Věsky 5. Příčiny k útěku nebyly snad ani politické, spíše ho lákal dobrodružný život a další příčinou byla nespokojenost v rodině. Po delším strádání dostal se pryč jako dělník do Austrálie a občas posílá malce a sourozencům balíček s něčím tropickým a poštovní známky. Překážkou je pryč na podnikání, které je pro naše lidi těžko snesitelné.

Obec Brocná neměla dosud autobusového spojení. Asi v r. 1951 byla zavedena autobusová linka Šlukrov - Krasiny - Brocná - Dobré, hlavně pro dopravu zaměstnanců rudnické ve Šlukrově, Krasiních a Solnici. Autobus jede sice jen 2 x denně, ráno od Dobré a odpoledne zpět. Ale i tak bylo místnímu obyvatelstvu usnadněno spojení k vlaku a k jiným autobusům.

Loučkový obchod a hostinec u Šulstějů převzala jeduša asi v r. 1951/52. Obchod i hostinec dále vedli manželé Trant. a Anet. Šulstějovi v Brocné 23.

Odstěhování pohraničí.

Uprchlík na hranice.

Doprava - spoje.

Obchod.

Po smrti Anetky Lenfeldové obchod kamikl, ale poradiji zj opř
otevřela Jednota ve Skuhrově n. B. a dopříděl sem 3x týdně, porde-
ji 2x týdně zaměstnanece Jednoty Štěpánek. Jelikož se tu však
někteří zbořel kvasilo, něco ničily myši, byla tato prodejna v r.
1956 zrušena. Lidé pak nakupovali přiležitostně v Kvasenách,
Bílém Újezdě, Skuhrově n. B., Solnici a jinde.

Je tu sudík v r. 1956 jeden dřevěstevní podnik - pohostinství -
vedoucí Františ. Lenfeld.

Věze na dovedroku a na volný trh přijímá Františ. Lenfeld
s dekou Dobrou, každé úterý odpoledne.

Místní školní - Kampaňka byla převedena 1/1. 1953 do sou-
stavy Státního spřítele a má název: Státní spřítele v
Rychnově n. K. - Jednotlivost v Broce. Hlavním úkolem je
sběr úspor. Jednotlivostí proplácí se všechny zemědělské pro-
dukty kromě vajec. Úvěr poskytuje Ústředna v Rychnově n. K.
Obod působnosti: obec Brocna, Svinná Dvůr, Svinná kromě
Prolohu a některých částí Beranec.

Účelní: Jarosl. Janáček, duchod. Brocna 8.

podnik: Václav Janáček, podnik v Broce 42.

nahrad. : Jarom. Kosík, " " 44.

Účastovní je ve škole a účastuje se ve střední od 19-22 hod. a
v neděli od 9-12 hod. Najimné a účastovní 160,- Kč ročně
a příspěvek na svillo 40,- Kč ročně platí STSP v Rychn. n. K.
národním výboru v Broce.

Měnová reforma, provedená ke konci května 1953, překvapila
především státní, kteří větší částky skládali doma do kru-
hů a výměna hotovosti byla 1:50.

I ve zdejší obci bylo několik malých a středních podniků, kteří
měnili částky nad 100.000 Kč. Byli i někteří, kteří podlehli vše-
lizkému šokování, peníze si před měn. reformou vyvedli a
bude něčeho nekoupili a i když koupili, něčeho nezískali.

Nesplnily se též různé předpovědi, že po měnové reformě ne-
bude maslo, maso a jiné. Na maslo a maso byly sice potom
fronty, ale asi na rok se situace podstatně zlepšovala a
tak ani tyto předpovědi nevyšly.

Před měnovou reformou 31. V. 1953 bylo u zdejšího Jednotlivost
celkem - - - - - 1,591.462 vkladů

Přepočteno při měnové refor. 1. VI. 1953 - 185.016 "

Stav vkladů ke dni 31. X. 1953 - 218.908 "

" " " 31. X. 1954 - 313.484 "

" " " 31. X. 1955 - 401.763 "

" " " 31. X. 1956 - 554.810 "

Plánovaný sběr úspor na r. 1956 byl splněn na 207%.

V r. 1954 byly zavedeny výherní vkladní knížky (VK), o které je
stále větší zájem. Ke dni 31. X. 1956 bylo u Jednotlivost v
Broce 67 knížek VK na částku 109.139,- Kč.

Hospodářské poměry našeho obvodu se v posledních letech znač-
ně zlepšily, jak je vidět z vyplacených částek na dodání
zemědělské produkty. V r. 1956 bylo vyplaceno: na dobytek,
mléko, cukrov. (obilí, bramb., trav. a řepka částeč.) celkem
částka 1,583.128,- Kč.

V posledních dnech 2. svět. války tvořil se první národ. výbor.
Předsedou je Františ. Popr, podnik v Ústí 1, bývalý starosta do
května 1941. Za členy tohoto národ. výboru přibíráni Meth. Vaníček,
Františ. Křivá, Jos. Hyněk, Karel Koucký a poradiji Jos. Drašner.

Za KSČ Karel Hylenka, Karel Věrný Věrný, Václ. Vaníček a Rost.
Vojta Broc. 27. A tak tento národ. výbor se skládal z osob, které
byly členy bývalého zastupitelstva a pak z osob, které se dosud veřej-
ného života neúčastnily. Ze složení tohoto národ. výboru je patrné,
že řízení obce se přesunuje na mužské podniky a dílny a že
kapitalistické duch bývalého obce zastupitelstva se tu střetává
s novou dobou. Protože mezi členy tohoto NV nebylo v žádném
duševně a někteří byli členy jen formálně, nemohla být činnost
totožná prvního NV zcela úspěšná, jak je patrné z obsazení
odborů NV, když národov., finanč., kultur. a bezpečnostní
odbor byl soustředěn jen na 1 člena - Karel Hylenka Broc. 11.
Odbor zemědělský vedl Karel Koucký, podnik. Brocna 40.

V létě 1950, když lidní boj se stupňoval, došlo ke změně NV.
Na malý národ. výbor činnosti stal se předsed. NV Františ. Kosík,
malom. v Broce 13, který byl nespokojen s dosavadním

II. Politika a v. v. v.
správa obce.

Změna NV.

František Nosek byl vyhlášen za předs. NV též proto, aby propagoval realizaci JTD. Většina členů NV byla též vyměněna o schůzi u Šenfeldů, která by se neměla jmenovat volbou.

Do reméd. odboru zvolen: Jos. Drašnek. Po jeho smrti R. Hlaváček.

" finanč. " " : Frant. Pop. Vís. 13, poroději byl A. Moravec.

" kultur. " " : Josef Čejka, kol. Brocná 35.

Protože však František Nosek nestal se předsedou a vůle většiny obyvatelstva a spolupráce členů NV byla nevalná, nemohla být činnost ani tohoto NV úspěšná, i když se tu vysílali různí tajemníci a instruktoři. Nicméně tento NV nepřispěl ke zvelebení obce, ačkoliv nervyčerpané hospodářské činnosti každoročně propadaly. Předseda František Nosek neoplnil též předpoklad o realizaci JTD.

Volby do NV byly konány dle nového zákona v květnu 1954. Seřazení kandidátní listiny pro volbu NV bylo obtížné, protože mladší a schopní lidé odmítali přijmout členství v NV.

Po delším přemýšlení a po předběžném neúspěšném hlasování byla seřazena kandidátní volební listina členů NV:

Místní národ. výbor v Brocně má 9 členů a byli zvoleni:

do rady MNV: František Pop, kol. Víska 13, předs.

" " : František Durbaba, det. Broc. 27, tajem.

" " : Josef Čejka, kol. " 35

Další zvolení: Karel Koukola, Rud. Hlaváček, V. Drašnek, Frant. Derner, Max. Hručíková a Jul. Věrnáková Borov. 1.

Opavé v historii obce jsou v obecní správě zastoupeny ženy.

Skoro každoročně se konaly veřejné hovory s občanstvem. Obsahem měla být správa o činnosti NV za minulý rok, plnění dodávek, plány činnosti na příští rok.

Na počátku mělo o ně občanstvo zájem, budil se i nábožný program. Poroději raději ochaboval, hovory nebyly řádně připraveny, ničím nepoutaly a proto účast občanstva rok od roku klesala, ale též proto, že se zemědělci vyhýbali diskusím o realizaci JTD též

protože v r. 1945 nastalo brzy, ráhy se selo, ale byl nedostatek potravin, protože nedlouho před tím Němci odebrali některé koně. Někteří zemědělci měli vypuštěné koně a 1 vola od vyslíkovaných sem Němci. Koně i voly byli však v ubohém stavu.

První skupina německých vyslíkovaných přijela sem asi v zimě 1945, většinou Čechy z kraje Opole ve Slezsku, s nimiž se naši lidé dobře provnávali. Po této skupině přijela sem 2. A. III. 1945 druhá skupina němec. hostů a byla dost oblibně umístěna u mistrůch, zemědělců. V této skupině byli samí marní Němci, hlavně jejich vedoucí, invalida z této války, který do poslední chvíle doufal ve vítězství hitlerismu. Tato skupina odjela ve čtvrtek ráno, 10. V. 1945 ke Skuhrovu u. Běl. a někde se asi potkala s postupující sem Rudou armádou.

Poslední dny v dubnu 1945 prožívala obec v nervovém vypětí a netrpělivém očekávání skončení války, protože poslední odpor fašistic. hord byl na všech frontách drcen. Porážka hitlerov. Německa byla každému dávno jasná, ale fašistic. krutost a zbláznlost v posledních dnech mohla způsobit velké škody na majetku a zdraví lidí.

Ve dnech 30. IV. a 1. V. jsou marně vyměňovány něm. peníze. Dne 3. a IV. V. jsou stahovány a odstraňovány němec. obrázky, firmy a vyhlášky.

V sobotu ráno 5. V. 1945 asi po 9. hod. dopoledne po nějaké telefonické zprávě o kapitulaci Německa jsou marně sily a vyvolovány čes. vlajky. Tvrdí se hloučky roznícených obyvatel, ale radost nad skončením války není provázena nadšením, které se očekávalo, jako by se lidé douli ještě 6 letou porobou a báli se zdvihnouti hlavy vstříc novému životu v osvobozené vlasti. V sobotu odpoledne, v neděli a pak až do středy 9. V. 1945 roznívá s sem ohlas revoluce v Praze a na jiných místech.

Mezi ozbrojený poslední, německý oddíl přišel ještě v neděli dne 6. V. 1945 k večeru do Brocně od Gviné a nutil občany k sjmutí čes. vlajek. Někde lidé uposlechli, u Vyravi Němci maršovali na odpor, ale k řádnému incidentu nedošlo, protože tu nebylo zbraní a konečně Hitler už byl "kapul".

II. Polit. a věř. život.
Posled. dny fašism.

Naši lidé očekávali, zda přes Brocnou, když mluví při hlavní sílnici, projdou nějaké sovětské vojenské útvary. Ve čtvrtek 10. 7. 1945 asi po 9. hod. dopoledne orval se prachod od Hraštic a v první chvíli byla domněnka, že se blíží Němci. Ale v krátkém čase přední oddíly Rudé armády vjížděly do vsi. Většina obyvatel se shromáždila na stezce rybníka pod rozkvitajícími kaštanů a vítala vítěznou Rudou armádu. Málokde se toho dne vařil oběd. Rudá armáda projížděla celou sílnicí, někde i přikopaly. Sovětské vojáci i vojáčky, muž. národ. a křesťanů, mladí i starší, všichni na koních. Projížděly vozy a kupy všech typů, ruské trojky, díla různých měřic, nářadová voz, smetky psů na dlouhých tyčích, malá kůbata na vozech, kupy pěkných koní a železného dobytka. Mezi tím autka, motocykly, kola, vojáci na koních a pěší. Některé oddíly šly dál k Bílému Újezdu, ale většina se utábořila ve dvorech, sadích, loukách i polích, takže Brocná s okolím byla v těch dnech jeden vojenský tábor.

V každém stavení měli několik hostů, pokud místo stačilo, vojáci spali i ve stodolách a kůlnách, ať remídníci měli obavu, aby někde nevyprkl oheň od kováren, protože armáda měla dost tabáku, hlavně listovního a našim lidem dala ochutnat.

Přirození je, že vojáci sháněli nějakou palivou (hořalku) a ra domácí palivky (jina nebyla) vyměňovali kola, látky a jiné věci. Při tom bylo možno vyměnit i koně, ale třebaže to bylo lehké, takřka nikdo to neudělal. Pročidly stav koní se později doplňoval nákupem koní od čsl. vojenské správy.

Josud naši lidé vzpomínají, jak je sovětské důstojníci častovali ruskou vodkou, ale ta byla moc silná.

Sovětské oddíly projížděly Brocnou ještě 11. a 12. 7. 1945, některé oddíly se také vracely. První kopce od Hraštic k Brocně si vyžádaly 1 oběť, 1 sovětský voják se tu zabil a pochován byl na hřbitově ve Skuhrově u Běl.

Do války tu vznikla místní organizace Komun. str. čsl.

Větší část remídní obyvatel byla organizována ve str. lidové, menší část ve str. socialist. a soc. demokr. Vedoucí úloha stávala KSC se v Brocně celkem málo projevovala, aspoň v prvních

letech po válce, jak patrně při volbách do poslanecké sněmovny v r. 1946, kdy stála lidová obdržela největší počet hlasů.

Úděllosti, které se odehrávaly v r. 1948 a měly rozhodný vliv na řízení státu a politický vývoj v republice, neměly v současnou dobu valného ohlasu u větší části remídní obyvatelstva naší obce, jako by lidé nedomyšleli důsledků těchto politických změn, které se projevily i u nás proseději.

Také v Brocně byl ustanoven v r. 1948 Akční výbor národ. fronty (AVNF), který, pokud mi je známo, fungoval jen formálně a bylo málo lidí ochotných přijmout funkci předsedy Akčního výboru.

Proto se v této funkci vystřídalo v několika letech více předsedů: Rud. Cvoje Brocná 27, Jos. Lukavský Věska 11, Václ. Váňálek Br. 33, Josef Durbaba Brocná 21 a Karel Kovář Brocná 29. Členové Akčního výboru už ani nejsou známí.

V r. 1948 byla zde ustanovena Odbočka Svazu českoslov. sověl. přátel. stv. (SČSP), která měla brzy 35 členů, kteří aspoň pravidelně platili příspěvky. Činnost Odbočky nevykročovala sice akcí s větší účastí občanstva, ale přece byly konány pravidelné členské schůze. Administrativu vedl až do r. 1951 Jirouš. Jiroušek, před. uč., pak byla asi 1 rok jednatelkou Anet. Kovářová, v letech 1952-53 J. uč. Anton. Moravec a po jeho odchodu Odbočka zanikla.

Československý svaz mládeže (ČSM) nebyl v obci založen. Zřejmě mládež nemá k vlastní škodě pochopení pro takovou činnost, která by však mládeži posloužila jako příprava k pozdější veřejné činnosti i ke společným záležitostem, které tu v poslední době uprdují, ačkoliv se jich pořádá málo.

Výbor žen při MNV byl ustanoven asi v r. 1952 a pracoval do květnových voleb 1954. Ve výboru žen byly: Anna Karišková Brocná 8, Božena Peterková Brocná 28, Mar. Hrušková Brocná 41, Milosl. Durbabová Brocná 27, Emilie Nosková Brocná 13. Několikrát se sdružily schůzi v Rychnově u. Ku., ale pak ten nikol přecházely jen Anet. Kariškové. Zřejmě chybou bylo, že výbor žen byl v místě považován za organizaci politik. Byly tu však iko-ly nepolitické a výbor žen při lepším pochopení mohl pomáhat při rozvíjení obce, rodinnosti, kultivě i při záležitostech.

Ohlas r. 1948. 1948.

Akční výbor národ. front.

Masové organ. SČSP.

Svaz mládeže. ČSM.

Výbor žen při MNV.

V r. 1949 byl zvolen velitelem has. sboru Václav Daniček, pol. v Brocně 42. Dne 18. III. 1951 dostal sbor nové pojmenování: Místní jednotka čl. svazu hasičstva v Brocně a dne 18. XII. 1956 další změna firmy: Místní jednotka požární ochrany v Brocně (PO). V r. 1956 je 24 činných členů.

Místní jednotka má 15 armavomontérských stejnokrojí (látka předal.) dále od války bylo opatřeno 5 dílů hadic a samostat. koruny. To je velmi málo. Kromě činnosti při požárech věnuje činnost lidu, provádí prohlídky topenišť a komínů s nevalným výsledkem. Do Požární ochrany byli přibíráni mladší členové, ale nebyl říci, že by do činnosti byl vnesen nový duch a elán, jak by se od mladých očekávalo, a někdy jsou vykonávány liknavé bez většího zájmu.

Dne 14. I. 1953 se poroučela PO s Josefem Trávníkem, pol. v Brocně 22, který zemřel náhle smrtí mladíka ještě v mladém věku. Jmenovaný byl členem hasičstva 18 let a v posledních letech měl funkci jednatele.

Dne 16. VI. 1956 vyprovodila PO na poslední cestě Josefa Trávníka, malíře v Brocně 31, který byl členem hasičstva 26 let a při vysokém stáří a dlouholeté churavosti mohl být příkladem mladým členům PO při plnění povinností.

Čest a památka oběma zemřelým!

K určitým jevům naší vlasti a světové politiky zaujímají jednov. Hlavě vrstvy občanstva různé stanovisko. Někteří podléhají všelijaké šuškaně i křivkám ze zahraničí. Mnozí si mylně vykládají projevy i našich státníků, jako třeba projev předs. Ant. Zápotockého o JZD ve Střezích a jinde, jako by se upouštělo od socialisace vesnice. Diskutuje se i o nár. komunismu v Jugoslávii. Světové události r. 1956 budily i v naší obci ohlas: odstranění kultu osobnosti ve všech zemích socialis. hnutí - i u některých členů strany KSČ byl myšlenkový zmatek. K tomu značně přispěly události v Polsku, kontrarevoluce v Maďarsku a současná agrese na Egypt. Rehabilitace západ. Německa budí obavy u všech vrstev obyvatel. I do naší vesnice naléhají takové události a všelijak

V r. 1946 vystavěl Jos. Šulc, pol. v Brocně 26, chlévy a r. 1948 část domov.

V r. 1947 přestavěl Rud. Zelaváček domovní stavení čp. 7.

V r. 1948 František Vytrava Broc. 8 stodolu a rybníku a

v r. 1948 vystavěl Josef Kuna Brocná 16 novou stodolu.

V r. 1948 Václav Peterka Brocná 28 novou kovářnu.

V r. 1955 dal Josef Cvejn Brocná 25 nový kůň na domov a chlév.

Na škole část střechy, která byla ještě pokryta původní břidlicí, byla pokryta eternitem. Dále byly opatřeny všechny nové šelaby a natřena venkovní okna. Třída byla vybavena novým nábytkem, habulemi a křesly.

Před školou byl rebudován nový šelabný plot na betonové podnožce, na které pracovalo kromě 2 mužů asi 26 dobrovolných brigádníků v místní obci.

Osada Látkoví nebyla dosud napojena na elektric. síť. Čp. 31, 32, 33 měla jen větráky, promoci nichž si sami vyrobili slabý proud na světlo. K pohonu používali benzinových motorů. Na jaře 1956 byla sem vystavěna elektrická linka a ještě a tak i osada Látkoví byla napojena na síť 30. VI. 1956.

Neobydlená stavení jsou: čp. 3 Brocná: majitelka Růžena Zelavá - kovář - Poreč bydlí ve Lvině.

čp. 4 Víska: majitel Karel Vime, bydlí ve Škubně u B.

" 12 Víska: " Frant. Knapr bydlí ve Lvině u Benauce.

čp. 9 v Brocně - majitel Frant. Nosek Brocná 13 - bylo krati uř. dívo ke zbování, proto se rozpadalo. Tato chalupa byla konečně zbována v r. 1956 a stavební místo se sádem koupil soused Janošek Burek, pol. v Brocně 10.

V r. 1949 vystavěla opočenská mlékárna sběrnou mléka proti host u Lufeldů. V blízkosti byla vykopána studně. Ve sběrně křížen barů, ve kterém se mléko chladí a přímo se čerpá do cisterny.

Sběračem mléka byl až do volb 1954 František Nosek Brocná 13, potom kratší čas Václav Ehl, duchod. Brocná 2 a v posledním čase Karel Koupala, člen NV, pol. v Brocně 40.

V r. 1955 předala Sklátní spořitelna v Rychnově u Ku. do majetku NV v Brocně skladiště s dobýtkou vahou, které postavila bývalá Kampaňka. Užívá se ho pro umělá hnojiva a krmiva.

Elektrisace os. Látkoví.

Neobydlená stav.

Zbovávací chal.

Sběrna mléka.

Skladiště.

V těchto letech se dále zvyšuje bytová kultura lepší úpravou obydlí, nákupem nábytku a jiného domácího zařízení jako elektrických spotřebičů.

Bydlení v naší obci je možno říci celkem dobré. Jsou ještě některé chalupy o 1 lůžové místnosti s malými okny, ale není jich už mnoho. Ve 3 chalupách není elektrické osvětlení. Nových obytných domů nebylo. Několik chalup není obydleno. Počet obyvatelstva stále klesá. V r. 1930 bylo 260 obyv., na konci r. 1956 jen 185 obyv. Příčina: několik rodin po 2. svět. válce se odsťahovalo do pohraničí a jinam, dále úbytek úhradky a málo početné rodiny.

V r. 1948 byla zřízena společná prádelna úpravou 1 místnos. v obecní chalupě čp. 19 vedle školy. Ministerst. zemědělství darovalo obci na řádné plnění dodávek práčky rnaš. Bruen a odstředivku. Na počátku byla prádelna v částečném provozu, protože ji užívalo 18 hospodyní. Pak rok od roku nájemci ubývalo, protože si hospodyně opatřovaly vlastní práčky a tak na konci r. 1956 používá prádelny asi 6 žen a práčka není plně využívána. Zařízení v prádelně bylo postupně doplněno vanou a kotlem na vytápění prádla. Voda sem zavedena není a to je hlavní důvod, že nájemci ubýlo.

Doplátek na 1 kw do měnové reformy v r. 1953 - 20 Kčs, od měnové reformy 4 Kčs. Prádelnu má od počátku na starosti Anna Kramářková.

Ke konci r. 1956 je v obci: 8 osobních aut (v r. 1956 přibýlo 5 osob. aut), 37 motocyklů, asi 10 elektric. spotřebičů, 34 vlast. práček, 50 rozhlasových přijímačů, 2 televizory (1 soukromý u Jarosl. Kramářského v Láskotě čp. 32 a 1 televizor veřejný ve škole).

Obec Brocná spadá do zdravotního obvodu Jolnice (Dr. Soulek a Dr. Pešina), veterinář Dr. Daňša. Již mnoho let nebylo epidemického onemocnění u obyvatelstva kromě u dětí: spalničky a příušnice. Matky s malými dětmi jezdí do poradny v Bítěm Ujřetě a také je doma navštěv. sociál. pracovníce. Dobrou službu vykonávají sanit. vozy z Rychn. Nejstarší občan

Počet dětí v rodinných klesá a to je nerudný a povážlivý zjev. Příbývá rodin s 1 nebo s 2 dětmi. Materiálně je o děti daleko lépe postaráno než před lety. Jsou dobře oblečeny, dobře živeny, někde si až vybiřují v jídle, mají pěkné hračky, o vánocích všude stromček a dárky. Již při malém onemocnění dítěte je volán lékař, a rodiče se často bezdůvodně lekají o své dítě. Hůře tomu je po stránce výchovné. Z některých dětí jsou vychovávaní sobci, kteří jsou bezohlední k druhým a nebudou si vážit ani rodičů. Mezi dětmi ubývá smyslu pro povinnost, šetrnost a ctě k starším lidem. Takové povážlivé zjevy pronikají i do našich zemědělských vesnic jako je Brocná a mudrým je skutečně třeba se zamyslet a hledat cesty k nápravě.

Počet řadova na zdejší 1 tříd. škole klesá v pováleč. letech pod 15. Děti 6. - 8. postup roč. navštěvují osmiletku ve Škubrově n. B., někteří v Jolnici.

Jarosl. Kramářek, který byl na zdejší škole od r. 1919 - 1922 jako učitel a od r. 1922 - 1950 jako správce školy, byl o předřadních r. 1950 přeložen na školu v Jestěbicích a od 1. X. 1951 převezen do důchodu. Na jeho místo v Brocně přeložen Augustin Matějka z Lična (rodák z Lukavce) a ten byl v Brocně 2 roky a o předřadních 1952 odešel do výslužby.

Ve škol. r. 1952 - 53, 1953 - 54 byl na zdejší škole Antonín Moravec, který sem byl přeložen ze Žitavy n. Orl. Náhlá smrt jeho manželky na jaře 1954 působila na něj tak, že se vzdal školní služby a jak napsal ve školní kronice, uposlechl výzvy vlády a přešel do zemědělství, snad byl jím. v JZD. Jeho nepřemýšleného rozhodnutí poručí litoval a zase se vrátil do školní služby. Ve škol. r. 1954 - 55, 1955 - 56 byla na škole Miroslava Šabatová ze Jolnice, předtím byla v Jestěbicích.

Byla to velmi energická učitelka, zavedla Káreň řadova, měla kř. úspěchy ve vyučování.

Od 1. IX. 1956 je ředitelkou Jarмила Šuglová z Týniště n. Orl. Její manžel Jan Šugl dojíždí jako učitel na národ. školu ve Škubrově n. B.

Olga Burketová a Anet. Kociánková na social. v Rychn. Mar. Jirošková

IV. Hmot. úrov. ob.
Péče o děti.

V. Kultura. poměry
škola.

učitelstvo.

mládež na výš.
škol.

Karel Kovář na průmysl. škole v Dobrušce a Josef Durbaček na zeměděl. technické škole v Roudnici.

Příjemní rezervní třída ve škole je postupně rozvíjena jako kulturní žižba. Jsou tu též 2 skříně s knihami vědy, knihovny. Osvětlová beseda ve Skuhrově u. B. a v Solnici zde předváděla filmy. O vánocích 1956 pořádala zde národní škola vánoční besídku s recitacemi, zpěvy a mánělkou dědy Mára.

V této místnosti je umístěn i Televizor pro společný poslech. Televizor byl opatřen na jaře r. 1956 s montáží za 2.820,- Kčs. Úhrada: pořadatelky plesu 1.000,- Kčs, s výměrkou mléka Kčs 1.950. Při stavění anteny a přívodu elektr. proudu pomáhali: Jos. Pohl ml., Frant. Durbačka, Frant. Výrava a jiní.

Přístroj obsluhuje Anna Kramářková, která se stará i o úklid a vyhápění. Ústupné je dobrovolné: dospělí 50 h, děti 25 h, aby bylo na poplatky a případnou opravu.

Od 17. IV. - 31. X. 1956 se tak vybralo na vstup. 634,- Kčs.

Lidé si kvykli na televizi jako na kino a v zimě bývá i čas. až 30 osob.

Knižní materiál je doplňován a v posledních letech přibýlo členění i výpůjček.

Kuchovna měla v r. 1954 - 637 svar., 28 člen., 662 výpůjč.

" 1955 667 " , 23 " , 574 "

" 1956 692 " , 28 " 565 "

Kuchovna obsahuje nový soubor všech židáškov. spisů a mnoho cenných knih spisovatel. čes., rus. i jiných. Knihy jsou půjčovány bez poplatku každou neděli po celý rok. Kuchovníkem je Jarosl. Kramář, důchodce v Broce. Novodobá socialistická literatura je dosud členy opomíjena.

Společenský život v těchto letech upadal. Po menové reformě r. 1953 přestala i hra v kvarty, které byly dříve oblíbeny, ale byly příčinou mnohých nepřítomností v některých rodinách.

Taneční zábavy jsou slabě navštěvovány a proto jich je méně. Poutní kameč. zábava po několik r. nebyla, sál u Šupelců byl zabrán pro dočas. obiti. Více jsou navštěvov. kina ve Skuh. a

Sport přitahuje především děti. Již 6 leté děti jezdí na kole, na bruslích a lyžích. Dospívající mládež jen někdy v létě si zahrave hozenou na měsi. Dospívající mládež více rádi motorismus a účastní se motorových závodů aspoň jako diváci. Motorový závod se konal též přes Brocnou k květnu 1956.

Mládež též září v sarce a sportce.

Obyvatelstvo místní obce je většinou náboř. přim. katol., několik osob je u cirkve isl., 1 občan bez vyznání. Vliv cirkve na dospělí i na děti upadá. Někteří děti nechodí na hodiny náboř. ve škole. Navštěva kostelní rok od roku slabne, nejen pro práci v hospodářství, ale lidé necítí už toho potřebu jako před časy. I přísluš. cirkve, přim. kat. měli pohřeb řhem jako: Anton. Andreš, Bořena Hyleuková, Anet. Čejnová Brocná 27.

Na postní a podobné dni už sotva kdo myslí.

Jeden starší občan navštěvuje pravidelně v sobotu probřnosti adventistů v Solnici a k stánu hloubá v bibli, v různém proroctví a oddává se nábořens. blouznění.

Vyšší životní úroveň a náročnost obyvatelstva je patrná z lépe vybavených kuchyní a pokojů. Ie možnosti si zemědělcí zřizují vlastní přádelny a koupelny.

Tradiční lidové slavnosti a svátky upadají v zapomnění.

Nestává se tu konec masopustu, na ostatky bývá jen sváteční oběd a koblihy, přášky už vymizely, obřátky se jen občas slaví obyčejnou kameční zábavou. Dosud se udrželo společné dvaní pět (dvážky), ale bez starého kowla a přiz. svyškosti.

Prověřivost mezi lidmi ubývá, ale svyšky prověr se dosud objevují, hlavně mezi staršími ženami. Jsou ještě pověry maminek při malých dětech, při chovu dobytka, prověřivost nastávajících matek a dospívajících dívek.

Životospráva se obrací ve zvýšení spotřeby masa, které se při domáckém poráž. více rozvívá do sklenic než jinde. Zavaruje se hodně ovoce do sklenic, dělá se marm. a rybír. štáva nebo marmeláda, někde se snída karkas nebo čaj. Tradič. oblíbeným jídlem zůstávají chlupeatí knedlíky (re strouh. syz. bramb.?, bramborové placič. (kramfleky) a brambor. kucmoch.

V. Kultur. pom., sport.

Nábořen. živ.

Národop. pom.

Životospráva.

Dne 13. září 1949 k večeru vypukl veliký požár stodoly vail. Kulšejna, pol. v Broceň čp. 6. Požár vznikl při mláčeni asi jiskrou z vyfukové trubičky, která se dostala na patro do slámy a ve chvíli byla celá stodola v plamenech, takže nebylo už možno zachránit nedávno novou mláčičku Trautis. Výpravy, některé stroje a motory. Při tom shořela celá píroda i část vymláčeného obilí. Byla způsobena škoda přes půl mil. Kč a vyškoubou nové stodoly a nedostatkem krmení a slámy byla hospodářská situace tohoto statku ztížena po několik dalších let.

Bylo se mnoho husič. stouh a celého okolí, protože oheň byl daleko patrný a tak se podařilo oheň lokalizovat, že nebylo požárem zachvácen domovní stavení s chlévy a výměnk.

Motorizovanou broceňskou stříkačkou byla ohniška požáru hašena po několika dnech, takže byl obecní rybník vyčerpán.

Dne 27. srpna 1949 asi 10,30 k večer shořel veliký stoh slámy asi 150 q, který stál po levé straně cesty Broceň - Svinná a patřil parom. Noskovi, pol. v Broceň 44. Oheň byl veliký a na kopcečku v tmavé noci ozářil celé okolí. K požáru se sjely husič. sbory s motor. stříkač. z Dobré, Skalky, Hrošky, Krasin, Jětkovic, Soluce a Svinné, ale nebylo možno zasáhnout pro nedostatek vody. Venik požáru se nevyšel, ale musel být založen.

V první polovině r. 1947, když se hospodářská situace tak zlepšovala, že byl uvolněn prodej mouky a chleba, nastalo dlouhotrvající sucha, které způsobilo velké škody i ve zdejší obci, hlavně nedostatek krmení a slámy. Tato krávnice se projevila ve všech reměděl. závodů v dalších letech. Byl velký nedostatek vody pro dobytek a voda se denně přiváděla z některých hloubin v poloze u Borovin, ze studánky v Andrešově louce a Roundnému a odjinud. Mnozí remědělci z místní obce si opatřovali krmivo v Olšic. horách při hranicích Českosl. a Polska.

V neděli odpoledne 25. VII. 1948, když četní občani byli na pouli ve Skuhrovi u B., sneslo se na zdejší obec krapobiti, které prošlo nejvíce pohostí k jětkovicím a na Jětkovicích a zničilo úrodu na 30% až 80%. ještě k večeru, když se lidé vrátili z pouli, ležely někde kroupy. Škoda byla několikrát odhadována a o

Nejstarší lidé ve vsi nepřemalují tak mokrého podzimního jako v r. 1952. Podzimní, bel se už velmi obilně konalo a protože deště trvaly dale v listopadu, brambory a jěpa se vybíraly v roztrákně pídě, do níž lidé, koně, vory a vypravaci hluboko zapadaly. Ve sněhové plískavici se dobývala cukrovka a krmná jěpa. Poslední brambory se vybíraly na začátku prosince, když už nastaly menší mrazy. Je přirození, že mnoho brambor obalených bahnem zůstalo v zemi. Jinak by byla píroda dobrá.

V tomto krátkém čase po několika dnech pomáhala na bramborách početná vojenská brigáda. O vojácích nutno zanedbat, že se přiváděovali, ale při krátkém dni a v roztrákně pídě šla práce pomalu. Drobní remědělci vykopávali brambory ručně kopáčkem. Podzimní orba se pak konala během zimy a na jaře r. 1953.

Rok 1956 začal vlhkým a teplým počasím, které trvalo bez mrazu a sněhu do konce ledna 1956, takže se zdálo, že už zima nebude. Počátkem února 1956 nastaly tuhé mrazy, které se rychle stupňovaly a trvaly nepřetržitě do března 1956. Nejnížší teplota zde naměřená byla -32° . Také sněhu spadlo ještě hodně. Abnormálními a dlouho trvajícími mrazy byly způsobeny škody na domác. vodovodech a hlavně na stromech. Všechny starší ořechy zmrzly a jen málo vyžily porů v kletě, některé pomrzly úplně.

jaru v r. 1956 bylo chladné, vegetace opožděná a proto i žně začaly později. Větší část brambor byla vybrána za suchého a velmi teplého počasí. Menší část cukrovky potom zmrzla, dne 31. X. 1956 byl mráz -15° , ale i ta byla později vybrána, takže ve zdejší obci nezůstaly na poli ani brambory ani jěpa. Mrazy způsobily škodu na přístínkách, které byly deštěm a sněhem přitlačeny k zemi a pak zmrzly. Tím vznikla škoda na krmení.

Ve statku Josefa Popa, pol. ve Věse 1, vypomohla na bramborách školní brigáda ze Soluce.

V. Růžné,
mokra 1952.

V. Růžné,
počasí 1956.